

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à casu LXXVI. usque ad Casum CII. inclus. Materiam de Beneficiis Ecclesiasticis, de Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo, Confirmatione, Eucharistiâ, Pœnitentia & Indulgentiis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus LXXIX. De Electione & iis, qui eligere possint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39838

C A S U S LXXIX.

In Tit. 6. lib. 1. Decret.

De electione & iis, qui eligere possint.

DAphnes super electione varia format dubia 3
 1. An extranei jus eligendi acquirere possint
 prescriptione cum uno actu absque titulo, 2. An
 fundatione, 3. An ex consensu Capituli. 4. An
 etiam Laici, 5. An impuberes aut nondum Subdia-
 cono, 6. An excommunicati, suspensi, interdicti,
 7. An religiosi proprietarii, 8. An negligentes tem-
 pus praefixum, & quod illud. 9. An eligentes per
 abusum secularis potestatis. 10. Quid de eligenti-
 bus indignum. 11. Quinam ad electionem vocandi.
 Quid si non compareant, vel protestentur contra tem-
 pus praefixum, 12. An vocandi inhabiles. 13. An
 habiles obligentur comparere. 14. Quid si absen-
 tes commode expectari non possint. 15. An absen-
 tes possint constituere procuratorem, an in scriptis
 vota mittere &c. Pro resol.

QUÆR. I. Quid sit electio?

R. Est personæ idoneæ ad Ecclesiam vacantem 1.
 per vota Capitularium Canonica vocatio. Vota
 autem alia dicuntur activa, alia passiva; *activa*
 sunt illorum, qui eligere possunt; *passiva* illo-
 rum, qui possunt eligi, seu capaces sunt dignita-
 tis electivæ.

QUÆR. II. Quinam eligere possint?

R. Re-

2. Regulariter soli & omnes Capitulares jure non prohibiti; nonnunquam tamen jus eligendi etiam Clericis extraneis, qui non sunt de gremio Capituli, competit.

Ut 1. *Ex privilegio S. Pontificis c. 8. de consuet.*

2. *Consuetudine aut prescriptione quadragenaria, c. 3. de causa possess. & propriet. & quamvis ad quasi possessionem juris eligendi sufficiat unus actus, Barb. in collect. ad c. 3. de causa possess. & prop num. 10. ad complendam tamen prescriptionem quadragenariam, requiri videntur plures actus, & ad minus duo; nam quomodo erit possessio satis continuata, ubi unus tantum intercessit actus? cum tamen actus hi ex natura sua sint iterabiles, nec argui possit patientia adversarii, quando occasio impediendi non fuit, dum scilicet electus 40. annis vixit, & interea nullus alius electionis casus intervenit; de cætero qui est in possessione juris eligendi etiam per unicum tantum actum, ad electionem admitti debet, quia lite pendente nemo fructu suæ possessionis privari debet, c. 1. & 2. ut lite pendente Engel. l. 1. t. 6. à nu. 2. Wiestner ibidem n. 51. ubi dicunt ad prescriptionem quadragenariam juris eligendi non requiri titulum, tum quod cit. c. cum causa nullius tituli mentionem faciat, cum tamen ibidem non tantum super possessorio, sed & petitorio, in quo regulariter titulus monstrari debet, actum fuerit, tum quod in juribus incorporalibus scientia & patientia adversarii plerumque loco tituli habeatur. L. si quis diuturno. 10. ff. si servitus.*

3. *Ex fundatione, scilicet si Patronus Ecclesiasticus in Ecclesia à se fundata sibi, aut alteri jus eligendi reservet, prout reservare potest. Arg. c. 23.*

de jurep. Rota decis. 194. n. 1. p. 2. Fagn. Reiff. l. 3.
t. 5. à n. 105.

4. Ex pacto vel compromisso eligentium, ut si eligentes omnes in Clericum extraneum v.g. Episcopum compromittant, ut vel solus eligat, vel pro una vice ad coeligendum admittatur; dixi primò, *si omnes*; nam si vel unus se opponat, admissio extranei erit nulla, *Pyrh. l. 1. t. 6 n. 53. Schmalzgr. ibid. num. 7.* Dixi 2. *pro unâ vice*; nam Capitulares jus eligendi sine solennitatibus Canonicis à se in perpetuum abdicare non possunt; quia hoc jus non tam favore eligentium, quàm Ecclesiæ, cui meliùs per electionem, quàm per aliam provisionem consultum est, conceditur: *Engel. sup.* qui extra gremium ad dignitatem aliquam evehitur, jus eligendi sibi nequidem cum consensu Capituli reservare potest, ut clarè habetur *c. 47. de elect.* Nec obstat, quòd Capitulares Clericum extraneum ad eligendum admittere possint, nam id pro unâ vice etiam concedi posset Capitulari ad dignitatem alibi electo, nam *cir. c. 47.* tantùm prohibet jus eligendi concedi ad dies vitæ, ne sit quasi duplex Canonicus, vel Monachus participans jura utriusque Collegii. *Pyrh. n. 14. Jo. Andr. Rob. König. ib. n. 4.* Laici jus eligendi nec pacto, nec fundatione, nec quacunque donatione consequi possunt, *c. 51. de elect.* imò nec consuetudine immemoriali; cum Laici spiritualia possidere nequeant, sine possessione autem non procedat præscriptio. *c. 7. de præscrip.* quòd verò sæculares privilegio Apostolico ad ritè eligendum quemadmodum ad jus Patronatûs, & similia jura spiritualia qualificari possint, docet *Engel n. 4. Schmalzgr. n. 16. à n. 4. h. t.* & olim factum fuisse perhibet *c. 13. 18. 22. c. 23. dist. 63.*

QUÆR.

QUÆR. III. Quinam à jure prohibeantur eligere?

5. 1. Prohibentur plures & quidem ex triplici capite, ob inhabilitatem, ob censuram, ob culpam.

Ob inhabilitatem ab electione arcentur 1. impuberes per *c. 34. de elect.* Nec obstat, quòd fortè malitia suppleat ætatem; nam Canon non distinguit. *Zoës. n. 3. h. t.* 2. Excluduntur Subdiaconatus Ordine non initiati; *Trid. Sess. 22. c. 4. de reform.* dispensatus in ætate ad Ordinem suscipiendum non censetur dispensatus ad electionem, ut habet communis; quia dispensatio est strictæ interpretationis, etsi oppositum non improbabiler teneat *Schmalzg. n. 11.* quia inhabilitas eligendi videtur esse ex defectu Ordinis, non ætatis; ex longa tamen consuetudine apud Regulares admitti posse professos nondum in majoribus constitutos, docet *Engel. n. 6.*

6. *Ob censuram* eligere non possunt 1. Excommunicati excommunicatione majore. *c. 24. & 29. h. t.* minor excommunicatio, cum non exercitio officii, sed tantum Sacramentorum susceptione privet, non obstat electioni activæ. *c. fin. de. Clerico excom.* 2. Suspensi ab officio, & multò magis suspensi ab officio & beneficio. *c. 16. in fine h. t.* non autem suspensi à beneficio tantum; nam suspensio à beneficio tantum, privat fructibus percipiendis, eligere verò non est, fructus beneficii, sed potius actus officii, vel quasi jurisdictionis, *Barb. l. 1. c. 19. num. 59.* 3. Interdicti interdicto personali, quod importat suspensionem, *d. c. 16.* interdictum locale non impedit electionem, eò quòd solum prohibeat administrationem quorundam Sacramentorum, &

& Sepulturæ Ecclesiasticæ ; si tamen quis in loco interdicto celebret , fit irregularis & voce activâ & passivâ privatur *per e. is qui 18. §. is verò de sent. excom. in 6. wiestner.* post extrav. Martini V *ad evitanda*, excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares ad eligendum admitti possunt, nisi sint denunciati, aut per exceptionem repellantur, *Pirhing. num. 31. c.* econtrâ si vitandus seu denunciatus scienter admittatur, tota electio est ipso jure nulla secundum *Suar. Nav. Barb. &c.* secundum *Laym.* verò *quest. can. 26.* tantum irritanda ; quia actu irritam esse nullo jure expressum est : si talis admittatur ignoranter, vel ex metu gravi, solum votum excommunicati habetur pro non dato, electione in suo vigore permanente.

Ob culpam jus eligendi admittunt 1. Religiosi proprietarii ; hi enim biennio voce activâ, & passiva privantur. *Trid. Sess. 25. de regul. c. 2.* 7.

2. Qui scienter negligunt tempus à jure præfixum ; eligentes autem ad Ecclesiam Cathedrali seu Episcopalem, item ad Ecclesiam Regularem habent à die notitiæ vacantis Ecclesiæ tres menses ; eligentes ad aliam Prælaturam quamcunque non Episcopalem neque Regularem in Ecclesiâ sive Cathedrali sive Collegiatâ habent sex menses, quo tempore si non eligant, jus eligendi pro eâ vice ipso jure devolvitur ad Superiorem, cujus aliàs erat Electionem confirmare, ita tamen, ut ex eadem Ecclesiâ teneatur aliquem Prælatum eligere, si idoneum habeat, cæteroquin ex aliâ, *c. 41. b. r.* quòd si electio intra trimestre, vel semestre facta effectum non habuit, eò quòd electus eam vel acceptare noluerit, vel mortuus sit, conceditur 8.

novum integrum trimestre pro celebrandâ electione; dummodò non fraudulenter actum fuerit, ut si studiosè ultimo die eligant illum, quem sciunt non acceptaturum, ut sic novum currat tempus electionis. *c. 26. h. t. in 6.*

9. 3. Ab officiis & beneficiis per sententiam iudicis ad triennium sunt suspendendi, & ipso facto jure eligendi pro illâ vice privantur, qui scienter & spontè eligunt per abusum sæcularis potestatis, id est, petunt, vel admittunt Laicos v. g. Principem, vel ejus Commissarios, qui se cum autoritate ingerunt electioni, & eligentium libertatem impediunt. *c. 43. h. t.* ubi etiam consentiens electioni de se factæ per abusum sæcularis potestatis, inhabilitatur ipso jure ad quamcunque dignitatem Ecclesiasticam, donec cum eo dispensetur, & electio ejusmodi irrita declaratur; quod adedò verum est, ut nec consuetudo in contrarium valeat. *c. 56. h. t.* si tamen eligentes per errorem, vel gravem metum sæculares admiserint, pœnam non incurunt, & valet electio quòd ad vota Capitularium, non verò Laicorum, modò eorum præsentia libertatem electionis non impediverit; hîc enim valet *Regula 37. in 6.* quòd utile per inutile non vitietur; attamen consultum est, ut Capitulares tali casu protestentur Laicorum vota non valitura, ne, dum gravem metum aut violentiam probare non possunt, censeantur liberè consensisse, idedòque dictam pœnam incurrisse; potest verò permitti, ut Laicus quâ testis, Notarius, Juris-Consultus, & Protector, absque tamen voto, electioni assistat; imò *Laym. quæst. Can. 22. Engel. num. 3. Konig. n. 20. Schmaltz. g. nu. 5.* non improbant consuetudinem, quæ in aliquibus

bus locis invaluit, ut nempe electio novi Prælati tam celebranda, quàm celebrata Principi, vel patrono Laico intimari, ejusque desuper consensus peti debeat, *c. 51. in fine h. t.* modò per eam nihil derogetur Ecclesiasticæ libertati, & Princeps, vel Patronus Laicus consensum super electione celebrandâ vel celebratâ à se postulatum non deneget, nisi Canonicum adsit impedimentum.

4. Qui scienter eligunt Episcopum indignum, 10. maximè ob defectum natalium, scientiæ, & morum, ipso jure ad triennium sunt suspensi ab omnibus beneficiis in illa Ecclesia obtentis, & pro illa vice privantur jure eligendi, modò electio fuerit completa & publicata *c. 7. h. t. in 6.* & tota potestas eligendi residebit in reliquis, qui si etiam indignum eligant, jus eligendi pro eâ vice devolvetur ad Superiorem. *c. 23. h. t.* si verò contingat, quòd dignus à minore parte tali casu electus electionem non acceptet, moriatur, vel occulto impedimento laboret, jam alii Capitulares, qui priùs indignum elegerant, amplius excludi non poterunt, *Laym. Pyr. num. 52.* Ratio est, quia excluduntur tantùm à prima electione, quæ jam à minore parte peracta fuit: imò docet cit. *Pyr. n. 51.* quòd privati voce propter electionem indigni, si ab aliis liberè admittantur, etiam primâ vice validè votare queant; si enim Capitulares possint extraneos admittere, quare non Concapitulares voce privatos? *c. 40. h. t.* Nec obstat, quòd per triennium sint suspensi à beneficiis; nam electio non est actus beneficii.

D

stò

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. III.

510. Etiam eligentes ad Dignitates & Prælaturas Episcopatu inferiores scienter indignum, ex communiori sententiâ incurrunt supradictas pœnas, exceptâ solâ suspensione, quam incurrunt soli eligentes Episcopum indignum. *c. 7. 18. 37. h. t. in 6.* docet quidem *Passerinus* apud *Engel l. c.* Regulares, & alios ad Dignitatem Episcopatu inferiorem eligentes nullam ex dictis pœnis incurrere, sed puniendos esse solâ pœnâ arbitrariâ; at jura citata sunt nimis clara.

QUÆR. IV. Quinam ad electionem vocari debeant;

- II. R. Vocandi sunt omnes Capitulares, qui debent, volunt, & commodè possunt interesse, *c. 42. h. t.* & quidem si vel unus è vocandis negligatur, seu non vocetur, eo, vel ejus successore prosequente contemptum, electio licet à majore parte Capituli facta, aut etiam confirmata sit, est irritanda; cum plus in talibus consueverit contemptus unius obesse, quam multorum contradictio in præsentem, *c. 36. h. t.* nisi contemptus ob bonum pacis malit suo juri resignare & electioni consentire *c. 48. h. t.* nec citatio facta præsumitur, sed probari debet ab electoribus; quòd si ob unius vel alterius neglectum electio cassetur, non devolvitur ad Superiorem, sed redit ad Capitulum, *Passer. Leuv. p. 2. qu. 314.* Si absentes legitimè citati tempore præfixo comparere nolint, soli præsentem electionem efficiunt; nec obstat, quòd fortè major pars sit absens; cum enim sint legitimè citati, & mora in electionibus sit periculosa, sibi impudent, quòd ad terminum præfixum per se, vel procuratorem non comparuerint. *Pyrb. num. 126.* quòd maximè procedit, si major pars per

per minorem vocata dicat, se nolle eligere, vel electioni interesse, per c. 19. V. item cum post. h. l. aut si in litteris citatoriis expressum fuerit, quod non obstante absentum contumaciâ ad negotium electionis procedendum sit; hæc enim comminatio designat citationem peremptoriam l. 71. ff. de jud. quod si tamen vel unus protestetur, & appellet à tempore præfixo, si non instet terminus electionis, aut periculum aliquod, audiendus erit, aliàs censebitur contemptus *Pasferin. Leur. qu. 311*

Dixi 1. Ad electionem vocandos esse, qui electioni interesse debent, hoc est, qui defacto jus eligendi habent, vel sunt in quasi possessione juris eligendi. c. 53. h. t. idque ante & post motam litem super jure eligendi *Schmalzg. nu. 10. V. Cas. 77. nu. 22. & Cas. 78. n. 24.* econ. trà inhabiles seu privati jure eligendi, si negligantur, non poterunt agere de contemptu. c. 18. h. t. quæ doctrina obtinet, etiam si prius discussum non sit, an non citati inhabiles, aut jure privati sint aut non sint, modò postea convinci possint. *Gonzal. in d. c. 18. num. 11. Leur. 9. 309.*

Dixi 2dò, & volunt, quia cùm cuilibet juri suo renunciare concessum sit, nemo invitus electioni interesse cogitur, aut cogi potest, nisi vel statuto, aut consuetudine particulari aliud introductum fuerit, aut certè ob specialem aliquam causam viduatæ Ecclesiæ intersit, ut omnes ad electionem accedant. *Pyrh. n. 126.*

Dixi 3. Et possunt commodè interesse; unde qui commodè aut sine periculo vocari vel expectari non possunt, eò quod timeantur factiones, scismata, intrusiones, vel abusus Lai-

cæ potestatis, sine iis ad electionem procedendum erit *per c. quia propter c. sicut 28. h. t. Pyrrh. nu. 127.* de cætero sicut consuetudine induci potest, ut absentes omninò non vocentur, teste *Panor. in c. 35. h. t.* ita defactò in pluribus locis obtinuit, ut omnes sive intrà sive extrà provinciam existentes, licet remotissimi, debeant citari, dummodo intra tempus à jure statutum adesse possint: proinde hâc in re non tam dispositio juris communis, quàm cujuslibet Ecclesiæ usus attendendus erit &c.

13. *Notandum* autem, quòd justè impediri procuratorem constituere possint, qui regulariter debet esse de Capitulo, & petentibus cæteris Capitularibus in animam principalis jurare, quòd is personaliter accedere non potuerit. *c. 42. h. t.* procuratorem extraneum Capitulares acceptare non tenentur, etsi nullus de Capitulo absentis procurator esse velit. *c. 46. h. t. in 6.* ubi etiam disertè statuitur, procuratorem non posse alium suo, alium principalis nomine eligere, sed pro se, & principali eâdem conscientia digniorem eligere debere, nisi speciale mandatum habeat de certâ personâ eligendâ; tunc enim illam principalis nomine eligere debebit; absentes autem per litteras votum dare non possunt; tales enim litteræ deberent aperiri, & manus scribentis à Capitulo recognosci, quod est contra formam scrutini, in quo vota debent dari sigillatim, & secretò, & ejusmodi votum in scriptis datum præveniret ipsum scrutinium. *d. t. 46.* in electionibus tamen Regularium, in quibus forma scrutini tam exactè non servatur, sed scedulæ obsignatæ in unam urnam conjiciuntur, votum in scriptis ab ægrotò, vel absente mitti potest

Laym.

Laym. q. can. 44. & quia Trid. sess. 25. de Regul. c. 6. statuit sub pœnâ nullitatis, ut electio regularium fiat per vota secreta; hinc regularis absens non poterit constituere procuratorem cum mandato speciali de eligendâ certâ personâ, benè tamen cum mandato generali de eligendâ personâ, quæ procuratori dignior visa fuerit. Procurator cum mandato generali etiam mandantem eligere potest, & quamvis procurator specialis subdelegare possit, non tamen generalis, quia industria ipsius personæ electa est, eò quòd suo iudicio teneatur eligere quemcunque digniorem. Pyr. n. 150. ubi dicit eundem etiam posse compromittere, & sub aliis formis, quàm scrutinii consentire; econtrâ procurator cum speciali mandato non potest sub aliâ formâ, quàm scrutinii in electionem consentire, cum hæc sola ei intelligatur deman-

data c. penult. V. de certa

h. t.

